

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«КЛІНІЧНА ПАТОФІЗІОЛОГІЯ В МЕДСЕСТРИНСТВІ»**

Спеціальність: **І5 «Медсестринство»**
Освітньо-професійна програма: **«Сестринська справа»**
Код компонента в освітній програмі: **ОК 9**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **1**
Семестр(и): **2**
Тип освітнього компонента: **обов'язковий**
Навчальний рік: **2025-2026**

Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**
Навчальні заняття: **практичні заняття**
Підсумковий контроль: **диференційований залік**
Пререквізити: знання з нормальної анатомії та фізіології, патологічної анатомії, патологічної фізіології, медичної біології, мікробіології, медичної інформатики, основ біофізики, біохімії, медичної генетики, фармакології, епідеміології та принципів доказової медицини, екстреної та невідкладної медичної допомоги, історії медицини, філософії.

Кафедра/підрозділ: загальної та клінічної патофізіології імені Д.О. Альперна, пр. Науки, 4, головний корпус, 4 поверх

Керівник освітнього компонента: проф. **Мирошніченко Михайло Сергійович**,
email: ms.myroshnychenko@knmu.edu.ua

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):
<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5677>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«Клінічна патофізіологія в медсестринстві» є складовою частиною освітнього компоненту «Клінічна патофізіологія», яка передбачає застосування знань, отриманих студентами при вивченні базової патологічної фізіології, в практичній роботі в умовах стаціонару з метою поглиблення і систематизування знань в області актуальних тем патофізіології органів і систем

Предметом освітнього компоненту є загальні закономірності, перш за все функціонального характеру, які вивчають перебіг захворювання, механізми резистентності, одужання та завершення хвороби.

МЕТА КУРСУ: навчання студентів комплексу медичних знань для кращого розуміння механізмів виникнення і розвитку патологічних змін, які відбуваються в хворому організмі.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Викласти теоретичні основи та сформувані у здобувачів освіти науково-обґрунтовані сучасні уявлення про хворобу, механізм розвитку того чи іншого патологічного стану; поняття про етіологію і патогенез, про причинно-наслідкові зв'язки; закономірності розвитку хвороби і види розрішення;

Формування у студентів наукового світогляду, виховання гармонійно розвиненої особистості, що досконало володіє професійним знанням.

В професійному аспекті перед клінічною патофізіологією в медсестринстві в процесі підготовки фахівців стоять важливі дидактичні завдання у формуванні знань та навичок.

Загальні та спеціальні фундаментальні та професійно-орієнтовані знання, уміння, навички з клінічної патофізіології, компетентності, що необхідні для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді

Застосовувати набуті знання, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності медичної сестри, сфера застосування яких передбачена переліками синдромів та симптомів,

захворювань, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій

Оцінювати результати опитування, фізичного обстеження, даних лабораторних та інструментальних досліджень

Проводити діагностування невідкладних станів, визначення тактики надання екстреної медичної допомоги

Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекційних занять (4 години):

1. Вступ у клінічну патофізіологію. порушення ОЦК. Патофізіологія порушень у системі крові. Патофізіологія анемій. Патофізіологія лейкозів.
2. Патофізіологія серцевої недостатності. набряк легень. Аритмії. Ішемічна хвороба. Невідкладна допомога при гострій серцевій недостатності.

Перелік тем практичних занять (14 год.):

1. Патофізіологія системи кровообігу. Недостатність кровообігу. Недостатність серця. Аритмії.
2. Патофізіологія судин. Патогенез гіпертензії та гіпотензії. Невідкладна допомога при гіпер- та гіпотензії.
3. Патофізіологія дихальної недостатності. Запальні захворювання дихальної системи. Емфізема легень. Невідкладна допомога при порушенні зовнішнього дихання.
4. Патофізіологія виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки. Патофізіологія коліту. Синдром мальабсорбції. Патофізіологія підшлункової залози.
5. Патофізіологія ниркової недостатності. Патофізіологія гломерулонефриту, пієлонефриту та сечокам'яної хвороби. Тубулопатії.
6. Патофізіологія ендокринної системи. Гіпер- та гіпофункція ендокринних органів.
7. Патофізіологія екстремальних станів. Патофізіологія сучасної бойової травми. Невідкладна допомога при екстремальних станах та при бойовій травмі. Диференційований залік.

Перелік тем самостійної роботи студента (74 год.)

1. Предмет, задачі та методи патофізіології. Загальна нозологія.
2. Патогенна дія хімічних факторів на організм
3. Патогенна дія біологічних факторів на організм
4. Патологія реактивності. Бар'єри. Порушення фагоцитозу
5. Імунологічна реактивність
6. Роль спадковості у патології.
7. Роль конституції у патології
8. Патогенез старіння
9. Аутоімунні реакції та захворювання
10. Патофізіологія сполучної тканини.
11. Голодування.
12. Порушення білкового обміну
13. Порушення жирового обміну
14. Порушення обміну вітамінів
15. Порушення обміну мікроелементів

16. Порушення енергетичного обміну
17. Патогенез васкулітів
18. Порушення фізико-хімічних властивостей крові
19. Порушення нереспіраторних функцій легень
20. Особливості респіраторного дистрес-синдрому
21. Порушення апетиту
22. Непрохідність кишок
23. Патологія кісткової тканини
24. Нецукровий діабет
25. Патофізіологія печінки. Печінкова недостатність.
26. Синдром портальної гіпертензії
27. Патофізіологія ендокринної
28. системи.
29. Патофізіологія нервової системи.
30. Порушення мозкового кровообігу. Інсульт.

Консультації: очні консультації: за попередньою домовленістю; онлайн консультації: платформа згідно з розкладом.

Методи навчання: практичні заняття (Дискусія, кейс-метод, метод «Мозковий штурм, ЕКГ, результатів лабораторно-інструментальних досліджень, міждисциплінарний тренінг та інші); самостійна робота студентів з літературою, підготовка рефератів. Аналіз результатів клініко-лабораторних досліджень хворого.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності студентів відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (120–200 балів) відповідно до таблиці 2 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за обидва семестри становить **загальну навчальну діяльність (ЗНД)**.

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів.

Підсумковий контроль: здобувачу виставляється оцінка за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно».

Оцінка з дисципліни (ОД). ОД = Середнє арифметичне (ПНД + ПК).

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ВИБІРКОВОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Студенти з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базова

1. Атаман О. В. Патолофізіологія: у 2-х т.: підручник / О. В. Атаман ; Міністерство охорони здоров'я України. - Вінниця : Нова книга. - Т. 1 : Загальна патологія. -3-є вид.- 2018. - 580 с.
2. Атаман О. В. Патолофізіологія: у 2-х т.: підручник / О. В. Атаман; Міністерство охорони здоров'я України. - Вінниця : Нова книга. - Т. 2 :Патологія органів і систем. -3-є вид.- 2019. - 448 с.
3. Атаман, О. В. Патологічна фізіологія в запитаннях і відповідях : навчальний посібник / О. В. Атаман. - 6-те вид. - Вінниця : Нова книга, 2021.-568 с.
4. Клименко М.О. Патолофізіологія. Ч. 1 Загальна патолофізіологія: навчальний посібник / Клименко М.О., Шевченко О.М.-Миколаїв: ЧНУ ім. Петра Могили, 2019.-388 с.
5. Клименко М.О. Патолофізіологія. Ч. 2 Патолофізіологія органів та систем: навчальний посібник / Клименко М.О., Шевченко О.М.- Миколаїв: ЧНУ ім. Петра Могили, 2021.-352 с.
6. Основи патології за Роббінсоном. Переклад 10-го англ. видання Robbins Basic Pathology 2018 р.: У 2 т. — Т.2 / За ред. В. Кумар, К. Аббас, С.Астар; Наукові редактори перекладу професори: І. Сорокіна, С. Гичка, І. Давиденко - К., 2019

Допоміжна

1. Кришталь М. В. [Патолофізіологія нирок](http://ir.libraryknmu.com/handle/123456789/2078) : навчальний посібник / М.В. Кришталь, А.І. Гоженко, В.М. Сірман. – Одеса: Фенікс, 2020. – 144 с. <http://ir.libraryknmu.com/handle/123456789/2078>
2. Mohan, Harsh. Textbook of Pathology / Н. Mohan. - 8th ed. - New Delhi; London : Jaypee. The Health Sciences Publ., 2021. - XVI.
3. Kumar V. Robbins & Cotran Pathologic Basis of Disease / V. Kumar, A.K. Abbas, J.R. Turner in 2 vol. -10th ed.- Vol.1.-2021
4. Вогнепальні поранення м'яких тканин (досвід Антитерористичної Операції/ Операції Об'єднаних Сил) : монографія / І. П. Хоменко, І. А. Лурін, О. Ю. Усенко [та ін.] ; ред. В. І.

Цимбалюк ; Міністерство оборони України, Національна академія медичних наук України, Міністерство охорони здоров'я України. - Харків : Колегіум, 2020. - 400 с.

Зав. кафедри загальної та
клінічної патофізіології
імені Д.О. Альперна, проф.

Михайло МИРОШНИЧЕНКО